

**UCHWAŁA NR XXXV/190/20
RADY GMINY ŚWIESZYNO**

z dnia 17 grudnia 2020 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Świeszyno na lata 2021-2026.**

Na podstawie art.18 ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020r., poz. 713 z późn. zm.) art. 6 ust. ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2020r. poz. 218 z póź. zm.) **uchwala się, co następuje:**

§ 1. Uchwala się Gminny Ośrodek Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Świeszyno na lata 2021-2026 stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Gminy

Bogdan Koryga

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021- 2026

WPROWADZENIE

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym jego osobowość, poglądy i system wartości. Rodzice czy opiekunowie są wzorem dla dzieci. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami oparte na miłości i zrozumieniu. Kiedy następuje dezorganizacja, rodzina nie jest w stanie realizować swoich podstawowych funkcji i zadań, role w rodzinie ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Przemoc w rodzinie może być skutkiem i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Wśród wielu zatrważających zjawisk obserwujemy jeszcze jedno - przemoc staje się towarem sprzedawanym w telewizji w programach, główna atrakcja gier komputerowych czy filmów. Ma swojego odbiorcę wśród wszystkich grup wiekowych. Przemoc stała się swoistym rodzajem rozrywki czy zabawy. Choć przemoc jako zjawisko istnieje od zarania wieków, to właśnie obecnie obserwujemy zjawisko jej rozkwitu i eskalacji. Na zagadnienie przemocy domowej można spojrzeć z wielu perspektyw. Przemoc w rodzinie jest problemem trudnym do zdiagnozowania ze względu na rozmiary i szkodliwość zjawisk. Wymaga ona podjęcia szerokiego, dobrze zorganizowanego i zaplanowanego na kilka lat programu przeciwdziałania przemocy.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021- 2026 jest kontynuacją działań podjętych w latach ubiegłych. Niniejszy program przedstawia szerokie działania wobec problemu przemocy w rodzinie i tworzy zintegrowany system przeciwdziałania przemocy na terenie gminy Świeszyno.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w rodzinie na lata 2021-2026 jest realizacją zapisu znowelizowanej ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie jak również wytycznych wskazanych w Uchwale Nr 76 Rady Ministrów z dnia 29.04.2014r. w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020. Zgodnie z art.6 ust.2.pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań własnych gminy należy „opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie”.

Program zakłada stałą i zintegrowaną współpracę podmiotów funkcjonujących na terenie Gminy Świeszyno w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Program jest spójny z działaniami ujętymi w realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Świeszyno.

W związku z obecną sytuacją rozprzestrzeniania się wirusa SARS-COV-2 na całym świecie należy w szczególności zadbać o bezpieczeństwo osób doświadczających

przemocy w rodzinie. Według danych dostępnych w środkach masowego przekazu w okresie pandemii nasilił się problem przemocy w rodzinie, wzrosła też ilość wszczynanych procedur „Niebieskiej Karty”. Wprowadzone obostrzenia w ramach walki z epidemią, spowodował, że tysiące dzieci i kobiet doświadczające przemocy zostały zamknięte w domach ze sprawcami przemocy. W związku z tym na barkach lokalnych władz spoczywa obowiązek podejmowania coraz szerszych działań monitorujących sytuację rodzin, które będą gwarantowały bezpieczeństwo w tym trudny czasie.

I. PODSTAWY PRAWNE

1. Konstytucja Rzeczypospolitej polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r. (Dz.U. z 1997r. Nr 78, poz.483 z późn. zm.) art. 47. art. 71 i art. 72
2. Kodeks Karny (Dz.U. z 1997r. Nr 88 poz. 553 z późn. zm.) art. 207
3. Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy (Dz.U. z 1964r. Nr 9, poz. 59 z późn. zm.)
4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. 2020, poz. 218)
5. Ustawa z dnia 10 czerwca 2010r. o zmianie ustaw o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz innych ustaw.
6. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 22 października 2010 roku w sprawie wzoru zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie
7. Rozporządzenie MPiPS z dnia 28 stycznia 2011r. w sprawie Zespołu Monitorującego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
8. Rozporządzenie MPiPS z dnia 22 lutego 2011r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływanie korekcyjno-edukacyjne.
9. Rozporządzenie MSWiA z dnia 31 marca 2011r. w sprawie procedury postępowania przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny.
10. Rozporządzenie RM z dnia 13 września 2011r. w sprawie procedury „Niebieska Karta” oraz formularzy „Niebieska Karta”.
11. Uchwała Nr76 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014r. w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania przemocy w rodzinie na lata 2014-2020.
12. Rozporządzenie MPiPS z dnia 3 czerwca 2011r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

II. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

Podstawowym dokumentem regulującym działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest ustawa z dnia 29 lipca 2005r. (Dz.U. z 2015 roku, poz.1390), która pojęcie przemocy definiuje jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie naruszające prawo lub dobra osobiste osób najbliższych, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, naruszające jego godność, nietykalność cielesną, wolność w tym seksualną, powodujące szkody na zdrowiu fizycznym lub psychicznym. Definicja przemocy zawiera cztery podstawowe kryteria, na podstawie których, najczęściej rozpoznaje się przemoc w rodzinie są to:

Intencjonalność – zamierzone działanie ukierunkowane na ofiarę i ma na celu kontrolowanie jej i podporządkowanie, zmierza do osiągnięcia jakiegoś celu.

Dysproporcja sił – brak równowagi sił w rodzinie – jedna osoba jest zdecydowanie silniejsza od pozostałych osób i mając tego świadomość wykorzystuje swoją przewagę.

Naruszanie godności i praw – osoba stosująca przemoc narusza godność innych osób, poprzez np. poniżanie, wyśmiewanie, ośmieszanie.

Powoduje cierpienie i szkody – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody, doświadczenie bólu i cierpienia, sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność samoobrony.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem trudnym do zdiagnozowania. Rozmiar i szkodliwość zjawisk wymaga od specjalistów podjęcia szerokiego, dobrze zorganizowanego i zaplanowanego na lata programu działania. Dlatego też realizacja Programu powinna uwzględniać działania w następujących sferach: prewencji, prawa, zdrowia, edukacji i pracy socjalnej.

Wyróżniamy następujące formy przemocy:

Przemoc fizyczna – działania wyrządzające bezpośredni ból i cierpienie fizyczne: np. popychanie, policzkowanie, kopanie, duszenie, poparzenie, używanie niebezpiecznych przedmiotów, bicie itp.

Przemoc psychiczna - bezpośrednie krzywdzenie wykorzystujące mechanizmy procesów psychologicznych np. poniżanie, wyśmiewanie, stała krytyka, wmawianie chorób psychicznych, kontrolowanie lub ograniczanie kontaktów z innymi, wymuszanie, domaganie się posłuszeństwa, upokarzanie, zawstydzanie, szantażowanie itp.

Przemoc seksualna- naruszanie intymności pożycia np. sadystyczne formy współżycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych praktyk seksualnych, krytyka zachowań seksualnych itp.

Przemoc ekonomiczna – dotyczy warunków materialnych, która się opiera na uzależnieniu ofiary od statusu materialnego sprawcy np. niezaspokajanie potrzeb rodziny, odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie zarobkowania, zmuszanie do pracy bez wynagrodzenia.

Zanedbanie – jest formą przemocy ekonomicznej i oznacza ciągłe niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Przemoc może być skierowana do małżonka, partnera, rodzeństwa, rodziców, starszych członków rodziny oraz do dzieci. Przemoc wobec dzieci może mieć szczególnie dramatyczne konsekwencje. Przemoc powoduje ciężkie i nieodwracalne skutki, które mogą zostać zauważone dopiero w dorosłym życiu. Dziecko krzywdzone nie mówi o swoim bólu, często nie ma komu powiedzieć. Należy podkreślić, że dziecko które jest świadkiem przemocy między rodzicami jest jednocześnie jego ofiarą.

III. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W GMINIE ŚWIESZYNO

Liczba mieszkańców gminy Świeszyno z danych statystycznych Urzędu Stanu Cywilnego na koniec 2019r. wynosiła 7.203 mieszkańców: 3.626 kobiet oraz 3.577 mężczyzn.

W 2017 roku w miesiącu marcu przeprowadzono ankietę wśród uczniów kl. III oraz IV –VI szkół podstawowych oraz kl. I-III gimnazjum dotycząca podstawowych informacji na temat przemocy. Badania miały na celu uzyskanie informacji na temat zjawiska przemocy i wiedzy dzieci i młodzieży naszych szkół.

W badaniu ankietowym dla klas I-III wzięło udział 63 dzieci (31 dziewczynek i 32 chłopców). Zapytano dzieci o definicję przemocy. Zdecydowana większość trzecioklasistów znała pojęcie „przemocy”. Wiedza uczniów na temat rodzajów

i skutków przemocy była bardzo duża. Młodzi ludzie doskonale zdają sobie sprawę z konsekwencji zachowań przemocowych. Niepokojącym zjawiskiem, które zauważono wśród badania uczniów klas III była informacja na temat dokuczania. Blisko 35% dzieci w szkole doznaje złego traktowania w szkole. Tylko połowa dzieci zgłosiła ten fakt jednemu z rodziców lub nauczycielowi. Zjawiska przemocy rówieśniczej stosowane były w klasie lub na terenie szkoły. Ankieta dla klas IV-VI szkół podstawowych objęto - 117 uczniów a dla kl. I-III gimnazjum objęto 95 uczniów.

Z przeanalizowanych ankiet wynika, że uczniowie znają definicję „przemocy”. Na 117 ankietowanych uczniów podstawówki 23 oświadczyło, że w ich rodzinie dochodzi do przemocy. Około połowa uczniów była ofiarami przemocy w szkole. Najczęstszymi formami przemocy było: wyzywanie, wyśmiewanie, zaczepianie czyli łżejsze formy przemocy.

W przypadku 7% dzieci doszło do pobicia lub straszenia pobiciem. 30% dzieci największym zaufaniem darzy rodziców, później wychowawców oraz koleżanki i kolegów. Z badań ankietowych wynika, że często zjawiska do zjawiska przemocy dochodzi w szkole, autobusie, w drodze do szkoły czy na boisku szkolnym. Dzieci oświadczyły, że nie czują się bezpiecznie na korytarzach szkolnych (46%) oraz w toaletach (7%). Aż 36% dzieci było świadkami przemocy poza szkołą. Najczęściej do zjawisk dochodzi na placach zabaw i w parku oraz w drodze do szkoły i w pobliżu miejsca zamieszkania dzieci. Tylko 28 % dzieci reaguje na przemoc, 11% dzieci bało się zareagować na taką sytuację. Zdecydowana większość uczniów stanęła w obronie ofiary lub powiadomiła nauczyciela. Blisko 25% uczniów kl. IV- VI przyznało się do zachowań agresywnych. Przyczyna takich zachowań była presja innych oraz chęć zaimponowania rówieśnikom lub dla „zabawy”. Tylko 70% uczniów szkół podstawowych czuje się bezpieczna w szkole. W gimnazjum 16% uczniów doświadczyło przemocy w szkole a 11% w rodzinie. Młodzież najczęściej doświadczała przezywania i wyśmiewania, 9 dzieci straszono pobiciem a w 3 wypadkach doszło do pobicia. Uczniowie gimnazjum na równi zaufaniem darzą kolegów i rodziców. Duże zaufanie młodzi ludzie mają do rodzeństwa. 50% ankietowanych uczniów gimnazjum było świadkiem przemocy. Na krzywdę rówieśników reaguje tylko 24% uczniów a 8% boi się zareagować. Pocieszające było to, że młodzi ludzie stają w obronie ofiar i pomagają gdy zauważą takie zjawisko. Niepokojącym sygnałem jest 20% ankietowanych którzy przyznali się do stosowania przemocy. Spośród tych osób są prawie sami chłopcy. Młodzi mężczyźni działali przeważnie sami, często pod presją innych. Tylko 40% uczniów poniosło konsekwencje swoich zachowań 60% niestety nie. Wszystkie badania ankietowe zostały omówione z pedagogami szkolnymi i posłużyły do planowania działań profilaktycznych w szkołach gminnych. w miesiącach wrzesień i październik 2018r. przeprowadzono ankietę wśród rodziców dzieci w czterech szkołach gminy Świeszyno.

W badaniach wzięło udział 241 rodziców i opiekunów (28 z Zegrza Pomorskiego, 59 z Dunowa, 88 z Konikowa oraz 66 ze Świeszyna). Z analizy ankiety wynika, że 20% osób było świadkami przemocy w rodzinie. Według rodziców najczęstszą przyczyną przemocy w rodzinie są: używki czyli alkohol i narkotyki, następnie problemy finansowe, stres i frustracje oraz zazdrość. Ankietowani rzadziej wybierali: chorobę psychiczną czy konflikty międzypokoleniowe. Jak wynika z badań najpopularniejszą formą przemocy było: naruszenie nietykalności fizycznej i godności osobistej potwierdziło to 46% ankietowanych. Ankietowani rodzice potwierdzili, że czynnikami, które mogą mieć wpływ na postępowanie sprawców przemocy mogą być: cechy

charakteru i brak umiejętności wychowawczych oraz poczucie bezkarności. Takie czynniki zaznaczyło 60% ankietowanych. W środowisku lokalnym osobami stosującymi przemoc w zdecydowanej większości byli mężczyźni – 180 osób potwierdziło ten fakt, 46 osób wskazało kobiety. 15 osób wskazało, że dzieci są sprawcami przemocy. 50 % ankietowanych oświadczyło, że ofiary przemocy w rodzinie zdecydowanie najczęściej mogą liczyć na pomoc Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeszynie większym zaufaniem 63% obdarza policję. Najmniejszym zaufaniem ankietowani darzą Kościół oraz pracowników Ośrodka Zdrowia. Z analizy ankiet wynika, że najczęściej do przemocy dochodzi w rodzinach nadużywających alkoholu 57%, w rodzinach patologicznych 46% oraz biednych 22%. W czasie badań zapytano rodziców jakie działania należałoby podjąć w gminie Świeszyno w celu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Najczęstszymi odpowiedziami były: niezapowiedziane kontrole policji i pracowników socjalnych w środowisku gdzie nadużywany jest alkohol, większe zainteresowanie władz gminy życiem i potrzebami mieszkańców, dyżury psychologa na terenie gminy, spotkania i warsztaty dla kobiet doświadczających przemocy, stworzenie punktu poradnictwa dla ofiar przemocy w rodzinie, pogadanki dla dzieci na lekcjach wychowawczych, uświadamianie dzieci i młodzieży, edukacja związana z zagrożeniami przemocy. Sumując badania ankietowe można stwierdzić, że świadomość społeczeństwa o zagrożeniach przemocy jest bardzo duża. Rodzice zdają, sobie sprawę z konieczności działań profilaktycznych w szkołach. Zwracają uwagę na potrzebę profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie. Z przeprowadzonych badań wynika, że jest duże zainteresowanie zatrudnieniem psychologa. Rodzice zwracają uwagę na profesjonalne prowadzenie działań terapeutycznych w świetlicach i szkołach. Mieszkańcy gminy Świeszyno zwracali uwagę na potrzebę zapewnienia większego bezpieczeństwa ze strony policji lub straży gminnej.

Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”, która określa Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. Ustawa o przeciwdziałaniu o przemocy w rodzinie. Nakłada obowiązek zakładania „Niebieskiej Karty” na przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia. W analizowanym okresie lat 2015-2019 odnotowano największą liczbę „Niebieskich kart” w sołectwie Świeszyno (łącznie 9), Konikowo (9), a także w sołectwie Dunowo (5kart). W pozostałych sołectwach problemy te mają zdecydowanie niższą skalę, a liczba „Niebieskich Kart” waha się w podobnych granicach. Analiza danych została przedstawiona w tabeli.

Tabela 1. Informacja dotycząca liczby Niebieskich Kart wg. sołectw gminy Świeszyno.

Sołectwo	2015	2016	2017	2018	2019
Świeszyno	-	3	2	2	2
Mierzym	-	-	-	-	1
Strzekęcino	-	1	-	2	-
Giezkowo	-	-	1	-	-
Niedalino	-	-	2	-	1

Konikowo	3	1	2	1	2
Niekłonicze	-	-	-	1	2
Zegrze Pomorskie	-	1	-	1	-
Kurozwęcz	-	-	-	-	-
Dunowo	-	1	2	2	-
Razem:	3	7	9	9	8

Negatywne zjawiska społeczne w Gminie Świeszyno wynikają ze zwiększonej liczby odnotowanych osób uzależnionych. W przypadku zdecydowanej większości zakładanych „Niebieskich Kart” powodem stosowania przemocy był alkohol.

Tabela 2. Niebieskie Karty, w których występował problem z nadużywaniem alkoholu.

	2017	2018	2019
NK zakładane w rodzinach z problemem alkoholowym	5	6	3

Zjawiska patologiczne posiadają bardzo szkodliwy charakter, przyczyniają się do poważnych problemów natury fizycznej i psychicznej, doprowadzają do budowania negatywnych wzorców społecznych i często są przyczyną rozpadu rodzin. W gminie Świeszyno konieczne jest podjęcie działań zmierzających w kierunku edukacji społecznej, dostarczanie aktualnej wiedzy o zjawisku przemocy i sposobach radzenia sobie z problemem. Niezbędne jest również zapewnienie profesjonalnej pomocy interwencyjnej, terapeutycznej zarówno sprawcom jak i ofiarom, ze szczególnym uwzględnieniem krzywdzonych dzieci. Kluczowe powinno być zadbanie o upowszechnianie informacji o kompetencjach służb oraz instytucji, które udzielają pomocy osobom pokrzywdzonym. Istnieje także konieczność przygotowania takich służb jak policja, kuratorzy, członkowie zespołów interdyscyplinarnych do prowadzenia równoległych działań interwencyjnych wobec sprawców przemocy. Zaprezentowane dane nie oddają w pełni obrazu przemocy w rodzinie.

Analizując ankiety przeprowadzane w trakcie diagnozy wnioskować można, że mieszkańcy gminy Świeszyno w sytuacjach wystąpienia zjawiska przemocy najczęściej wzywają policję. Wynika to z tego, że wszystkie interwencje mają miejsce w godzinach wieczornych lub w dni wolne od pracy. Przekłada się to na ilość Niebieskich Kart zakładanych przez policję.

Tabela 3. Informacja dotycząca instytucji zakładających Niebieskie Karty.

Instytucja zakładająca NK	2017	2018	2019
Policja	8	9	8
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	0	0	0
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	0	0	0
Oświata	1	0	0
Służba Zdrowia	0	0	0

III. ZADANIA SŁUŻB W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE.

Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie Gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar w rodzinie, w tym:

- opracowanie i realizacja gminnego programu,
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności przez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Pomoc społeczna:

Celem działania pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, które nie są w stanie pokonać, a także zapobieganie powstawaniu tych sytuacji. Ośrodek Pomocy Społecznej zobligowany jest do udzielania pomocy finansowej w związku z wystąpieniem trudnej sytuacji finansowej.

W ramach swoich kompetencji i zadań, pracownik socjalny:

- diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- udziela kompleksowej informacji o możliwości uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, formach pomocy dzieciom doznającym przemocy oraz instytucjach świadczących tę pomoc.
- organizuje dostęp do pomocy medycznej, jeśli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.
- zapewnienie schronienia osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą lub w razie potrzeby pobytu w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.
- może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc, na temat konsekwencji stosowania przemocy oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia terapii i udziale w programach korekcyjno-edukacyjnych.

- wszczyna procedurę „Niebieskiej Karty” zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13.09.2011r.

Pracownicy socjalni i przedstawiciele pomocy społecznej są członkami zespołu interdyscyplinarnego lub grup roboczych współpracujących z zespołem interdyscyplinarnym.

Ochrona zdrowia.

Głównym zadaniem ochrony zdrowia jest ochrona zdrowia pacjenta. Zjawisko przemocy domowej kwalifikuje się do zakresu sytuacji objętych świadczeniami zdrowotnymi, ponieważ towarzyszą mu uszkodzenia fizyczne i uszkodzenia zdrowia psychicznego.

W tej dziedzinie pomoc polega na:

- rozpoznawaniu sygnałów świadczących o występowaniu przemocy, szczególnie gdy ofiary bądź świadkowie próbują to ukryć oraz umiejętność przeprowadzania rozmowy umożliwiającej rozpoznanie form przemocy i częstotliwości jej występowania,
- poinformowanie osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, o możliwości szukania pomocy,
- wystawianie na prośbę osoby zainteresowanej bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego o ustaleniu przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z przemocą.
- poinformowanie o miejscach i warunkach wystawienia obdukcji.

Policja

Do podstawowych zadań Policji należy między innymi ochrona życia i zdrowia ludzi. Działania chroniące ofiary przemocy domowej podejmowane przez funkcjonariuszy policji zgodnie z obowiązującym prawem:

- udzielanie osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, niezbędnej pomocy, w tym udzielanie pierwszej pomocy,
- zorganizowanie niezwłocznie dostępu do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia, osoby poszkodowanej,
- podjęcie niezbędnych czynności zapewniających ochronę życia, zdrowia i mienia osób, z zastosowaniem w stosunku do osoby podejrzaney o stosowanie przemocy, środków przymusu bezpośredniego i zatrzymania,
- przeprowadzenie z osobą stosującą przemoc rozmowy a szczególnie o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub małoletnią, wezwanie tej osoby do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego,
- przeprowadzenie na miejscu zdarzenia w przypadku niecierpiącym zwłoki czynności procesowych w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych do zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa,
- podjęcie systematycznych wizyt sprawdzających bezpieczeństwo osób dotkniętych przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb określonych przez Grupę roboczą,
- wszczęcie procedury „Niebieskiej Karty”.

Oświata

Ustawa o systemie oświaty zobowiązuje szkoły do wspomagania wychowawczej roli rodziny oraz zapewnienie opieki uczniom pozostającym w trudnej sytuacji życiowej. Nauczyciele mają możliwość regularnego obserwowania dziecka oraz zmian w jego zachowaniu. Pedagog i psycholog szkolny ma możliwość zdiagnozowania sytuacji szkolnej i rodzinnej dziecka.

W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 roku życia, jest ofiarą przemocy lub przestępstwa, przedstawiciel oświaty powinien podjąć następujące kroki:

- udzielić kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia, w tych instytucjach które świadczą specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- udzielić informacji o możliwościach podjęcia działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- zorganizować niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby,
- może prowadzić rozmowy z osobami co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia terapii lub leczenia,
- diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w szczególności dzieci,
- udziela kompleksowych informacji rodzicowi, opiekunowi prawnemu, faktycznemu lub osobie najbliższej o możliwościach pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia rodzinie, w tym o formach pomocy dzieciom świadczonych przez specjalistyczne podmioty,
- wszcząć procedurę „Niebieskiej Karty”.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Gdy aktem przemocy towarzyszy alkohol przedstawiciel GKRPA podejmuje następujące działania:

- diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- udziela kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy,
- udziela informacji o formach pomocy dzieciom doznającym przemocy w rodzinie oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc,
- udziela informacji o możliwościach podjęcia działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- organizuje dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby doświadczającej przemocy,
- może przeprowadzać rozmowy z osobami podejrzanymi o stosowanie przemocy rozmów na temat podjęcia terapii odwykowych,
- może informować o konsekwencjach stosowania przemocy oraz o udziale w programach korekcyjno - edukacyjnych,
- wszczyna procedurę „Niebieska Karta”.

Przedstawiciele GKRPA są członkami zespołu interdyscyplinarnego lub grup roboczych współpracujących z zespołem interdyscyplinarnym.

W razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe wraz z funkcjonariuszem Policji a także lekarzem ma prawo podjąć decyzję o odebraniu dziecka z rodziny i umieszczenie go w innej niezamieszkującej wspólnie najbliższej rodzinie, w rodzinie zastępczej lub całodobowej placówce opiekuńczo-

wychowawczej. Pracownik socjalny ma obowiązek niezwłocznie w ciągu 24 godzin poinformować o tym fakcie sąd opiekuńczy.

Zespół Interdyscyplinarny lub grupy robocze.

Gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, w szczególności w ramach pracy zespołu interdyscyplinarnego i grup roboczych. Zadaniem zespołu jest integrowanie i koordynowanie działań jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności przez:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- podejmowaniu działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętych przemocą w rodzinie,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc,
- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie,
- monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz zagrożonych występowaniem przemocy,
- dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin oraz efektów tych działań.

IV. CELE PROGRAMU.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie skierowany jest przede wszystkim do: ofiar przemocy w rodzinie (w tym: dzieci, współmałżonków, partnerów w związkach nieformalnych, osób starszych, osób niepełnosprawnych), sprawców przemocy w rodzinie, świadków przemocy, przedstawicieli władz lokalnych, przedstawicieli instytucji służb pracujących z dziećmi (pedagogów, nauczycieli), pracowników wymiaru sprawiedliwości, pracowników służby zdrowia, księży).

Celem głównym programu jest zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie.

Cele szczegółowe rozpisano w zadaniach:

Obszar Nr 1

Profilaktyka i edukacja społeczna

Cel: Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Lp.	Zadanie	Działanie	Realizatorzy	Wskaźniki
1.	Zbieranie i analiza danych dotyczących występowania aktów przemocy w rodzinie	- sporządzanie statystyk określających wielkość zjawiska przemocy w rodzinie i ich	Zespół Interdyscyplinarny, Placówki oświatowe, Gminny Ośrodek Pomocy	- liczba opracowanych diagnoz. (dwukrotnie w trakcie trwania programu)

		aktualizacja - diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na obszarze gminy Świeszyno	Społecznej	
2.	Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie.	- prowadzenie lokalnych kampanii społecznych, które: *obalają mity na temat przemocy w rodzinie, *opisują mechanizmy przemocy w rodzinie oraz jednoznacznie wskazują na ich społeczna szkodliwość i społeczno- kulturowe uwarunkowania, *promują metody wychowawcze bez użycia przemocy i informują o zakazie stosowania przemocy, * promują działania chroniące osoby słabsze i dzieci * współpraca z organami samorządu terytorialnego a kościółami i związkami wyznaniowymi na terenie gminy Świeszyno w celu edukacji na temat zjawiska przemocy w	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej , Placówki oświatowe, Urząd Gminy, Parafia w Zegrzu Pomorskim i Świeszynie, MCK Eureka Biblioteka Publiczna	- liczba kampanii społecznych - liczba podjętych inicjatyw - liczba osób, którym udzielono informacji

		ramach działań poradni i nauk przedmażeńskich.		
3.	Popraw jakości systemu działań profilaktycznych	- prowadzenie poradnictwa, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych, alternatywnych wobec stosowania przemocy i kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie oraz w stosunku do grup ryzyka np. małoletnich w ciąży	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, ochrona zdrowia,	Liczba programów, - liczba osób, którym udzielono pomocy, - liczba placówek które prowadziły poradnictwo w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. - liczba wizyt patronażowych przez położne podstawowej opieki zdrowotnej.
4.	Realizacja programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie	Opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie	Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	- liczba gminnych programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie,

Obszar Nr 2

Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

Cel: Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Lp	Zadanie	Działanie	Realizatorzy	Wskaźniki
1.	Rozwój infrastruktury samorządowej, a także podmiotów oraz organizacji pozarządowych	- utworzenie i funkcjonowanie zespołu interdyscyplinarnego	Urząd Gminy, Zespół Interdyscyplinarnej	- liczba utworzonych zespołów interdyscyplinarnych, - liczba posiedzeń zespołu, - liczba utworzonych grup roboczych, - liczba osób objętych

	h udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie oraz wypracowanie zasad współpracy	- rozbudowa sieci i poszerzenia oferty placówek wspierających i udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie (punkty konsultacyjne placówki interwencji kryzysowej, ośrodków wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie)	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy	<p>pomocą zespołu interdyscyplinarnego,</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba rodzin objętych pomocą zespołu, - liczba posiedzeń grup roboczych, <p>- liczba osób skierowanych do tych placówek</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba podpisanych porozumień
2.	Upowszechnianie informacji i edukacja w zakresie możliwości i form udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	<p>- upowszechnianie informacji w zakresie możliwości uzyskania pomocy: medycznej, prawnej, socjalnej, psychologicznej, zawodowej i rodzinnej</p> <p>- opracowanie i realizacja zajęć edukacyjnych kierowanych do osób dotkniętych przemocą w rodzinie (spotkania z psychologiem)</p>	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Urząd Gminy, Zespół Interdyscyplinarny, GKRPA, Posterunek policji, Placówki Oświatowe, Ośrodki Zdrowia	<ul style="list-style-type: none"> - liczba opracowanych i upowszechnionych materiałów informacyjnych, - liczba lokalnych kampanii społecznych <p>- liczba osób uczestniczących w spotkaniach z psychologiem</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba zajęć indywidualnych
3.	Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	- realizowanie poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Ośrodki Zdrowia, Psycholog	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, - liczba osób objętych poradnictwem.

		<p>rodzinnego</p> <ul style="list-style-type: none"> - zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w całodobowych ośrodkach wsparcia oraz w ośrodkach interwencji kryzysowej - tworzenie i zwiększenie zakresu działania oraz dostępności do lokalnych telefonów zaufania , interwencyjnych lub informacyjnych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie - zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. - zapewnienie bezpieczeństwa osobom dotkniętym przemocą domową w trybie art. 15a ust.1 i art. 15 aa ust.1 ustawy o Policji 	<p>Posterunek policji</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, które skorzystały z miejsc w placówkach wsparcia lub ośrodkach interwencji kryzysowej, - liczba porozumień zawartych z placówkami, - liczba wydanych skierowań do w/wym. placówek - liczba lokalnych telefonów interwencyjnych, - liczba rozmów, - liczba interwencji - liczba dzieci, które zostały odebrane w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z - przemocą w rodzinie - liczba zatrzymanych osób stosujących przemoc w rodzinie, stwarzających bezpośrednio zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego, - liczba wydanych wobec osób stosujących przemoc nakazów natychmiastowego opuszczenia mieszkania, - liczba wydanych
--	--	---	---------------------------	---

		- tworzenie warunków umożliwiających osobom dotkniętym przemocą w rodzinie otrzymania w pierwszej kolejności mieszkań socjalnych	Urząd Gminy	zakazów zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia. - liczba mieszkań przyznanych osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.
4.	Monitoring skuteczności działań pomocowych	Badanie skuteczności pomocy udzielanej rodzinom dotkniętym przemocą	Zespół Interdyscyplinary	- liczba zakończonych NK, - liczba osób monitorowanych po opuszczeniu specjalistycznych ośrodków wsparcia i interwencji kryzysowej

Obszar Nr 3

Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie.

Cel: Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Lp.	Zadanie	Działanie	Realizatorzy	Wskaźniki
1.	Tworzenie i rozszerzenie ofert oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, realizowanie przez instytucje rządowe i samorządowe a także podmioty oraz organizacje pozarządowe, a także wypracowanie zasad współpracy pomiędzy tymi instytucjami i podmiotami oraz organizacjami pozarządowymi	- rozpowszechnianie baz danych oraz informatorów przez prezesów sądów rejonowych, prokuratorów rejonowych, komendantów powiatowych policji oraz wchodzących w obręb powiatu gminom, w podległych im pionach organizacyjnych	Urząd gminy	- umieszczanie informatorów na stronach gminny do dnia 15 sierpnia każdego roku
2.	Interweniowanie	- stosowanie	Gminny Ośrodek	- liczba

	<p>oraz reagowanie właściwych służb na stosowanie przemocy</p>	<p>procedury „Niebieska Karta”</p>	<p>Pomocy Społecznej, Placówki Oświatowe, Policja, GKRPA, Zespół Interdyscyplinarny</p>	<p>sporządzonych formularzy NK przez przedstawicieli poszczególnych podmiotów, - liczba rodzin objętych procedurą, -liczba zakończonych spraw w wyniku ustania przemocy w rodzinie lub po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy, - liczba zakończonych spraw w wyniku braku zasadności podejmowanych działań, - liczba wszczętych postępowań oraz odmów wszczęcia w sprawach związanych z przemocą w rodzinie, - liczba zakończonych postępowań w sprawach związanych z przemocą w rodzinie poprzez sporządzenie aktu oskarżenia, - liczba zakończeń postępowań z powodu umorzenia postępowania.</p>
--	--	------------------------------------	---	--

		- aktywność i współdziałanie oraz wymiana informacji pomiędzy policją, kuratorską służbą sądową i innymi służbami w zakresie monitoringu zachowań osób uprzednio skazanych za stosowanie przemocy	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny	- liczba przekazanych policji lub kuratorom informacji przez pracowników socjalnych o ponownym stosowaniu przemocy przez osoby uprzednio skazane za przemoc
--	--	---	---	---

Obszar Nr 4

Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Cel: Podniesienie jakości i dostępności świadczonych usług poprzez zwiększenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Lp.	Zadanie	Działanie	Realizatorzy	Wskaźniki
	Wzmocnienie kompetencji zawodowych oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	-wdrażanie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i z osobami stosującymi przemoc, w formie: superwizji, grup wsparcia itp.	Zespół Interdyscyplinarny	- liczba osób uczestniczących lub poddanych różnym formom poradnictwa i wsparcia psychologicznego.

V. Efekty realizacji programu.

Zakłada się, że zadania realizowane w ramach Programu doprowadza do zwiększenia skuteczności pomocy i wsparcia osobom i rodzinom zagrożonym i dotkniętym przemocą. Spodziewane efekty to stworzenie kompleksowej pomocy dla osób dotkniętych przemocą i podniesienie jakości świadczonych usług. W rezultacie zminimalizowanie rozmiarów przemocy w środowisku lokalnym. Cele działań i przewidywane efekty realizacji odnoszą się do profilaktyki, edukacji, interwencji oraz wspierania.

VI. Źródła finansowania.

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Świeszyno są środki finansowe budżetu Gminy Świeszyno oraz inne źródła.

VII. Miejsce i czas realizacji Programu.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie będzie realizowany na terenie Gminy Świeszyno w latach 2021-2026.

VIII. Sposób kontroli realizacji Programu.

Wójt Gminy Świeszyno sprawuje bezpośredni nadzór nad realizacją systemu i podejmuje niezbędne działania zmierzające do osiągnięcia celów wyznaczonych w Programie.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świeszynie do dnia 31 marca każdego roku przedłoży Radzie Gminy sprawozdanie z jego realizacji.

Uzasadnienie

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2026 został opracowany zgodnie z art.6 ust.2 pkt.1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005r. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w rodzinie na lata 2015-2020 w grudniu 2020r traci swoją ważność.